

Memo

Aan De gemeenteraad
Van Het college van burgemeester en wethouders
Datum 27 mei 2025
Portefeuillehouder E. Schoneveld

Onderwerp Effecten bij bereiken grens 40.000 inwoners

In de [informatiebijeenkomst van 6 mei 2025](#) is de (concept) kadernota 2026-2029 toegelicht. Daarin is de verwachting geschetst dat het aantal inwoners en woningen zich binnen de gemeente Moerdijk de komende jaren als volgt ontwikkeld:

Jaar (per 1-1)	Aantal inwoners	Aantal woningen
2025	38.277	17.118
2026	38.383	17.224
2027	38.686	17.527
2028	38.985	17.826
2029	39.475	18.316

Tabel 1 Aantal inwoners en woningen

Tijdens de informatiebijeenkomst kwam ter sprake welke effecten het heeft als een gemeente de grens van 40.000 inwoners bereikt. Zoals door de portefeuillehouder is toegezegd wordt in deze memo op hoofdlijnen hierop ingegaan.

Algemeen

Wanneer een gemeente in Nederland de grens van 40.000 inwoners bereikt, kunnen er verschillende gevolgen zijn, maar er is geen automatische, landelijke regeling die bepaalt dat er bij precies 40.000 inwoners iets ingrijpends veranderd. Toch zijn er een aantal aspecten die van belang zijn bij een groeiend aantal inwoners. Zonder hierbij een uitputtende opsomming te geven wordt hieronder op een aantal aspecten ingegaan.

Financieel

Bij een groeiend aantal inwoners zullen zowel de inkomsten als lasten toenemen.

Meer inkomsten:

- **Gemeentefonds:** De belangrijkste inkomstenstroom van de gemeente is de algemene uitkering uit het gemeentefonds (circa € 73,5 miljoen in 2025). De algemene uitkering wordt over gemeenten verdeeld aan de hand van diverse maatstaven (aantal inwoners, oppervlakte, aantal ouderen, aantal mensen in de bijstand etc.). Het verdeelmodel van het gemeentefonds heeft als doel om iedere gemeente een gelijkwaardige financiële uitgangspositie te geven, waarbij gemeenten een gelijkwaardig voorzieningenniveau kunnen realiseren tegen gelijke belastingdruk. Bij een toenemend aantal inwoners zal het bedrag wat de gemeente uit de algemene uitkering uit het gemeentefonds ontvangt (geleidelijk) toenemen op basis van de geldende bedragen per maatstaf. De grens van 40.000 inwoners vormt hierbij geen specifieke grens voor het substantieel toenemen van het bedrag wat uit de algemene uitkering wordt ontvangen.

- Lokale heffingen
Meer inwoners zorgen voor hogere opbrengsten uit de onroerendezaakbelasting (OZB), afvalstoffenheffing, rioolheffing etc. Ook hierbij geldt dat de inkomsten bij 40.000 inwoners niet substantieel, maar (op basis van het aantal woningen, huishoudens etc.) geleidelijk zullen toenemen.

Meer lasten:

- Voorzieningen
Meer inwoners vragen om uitbreiding van bijvoorbeeld afvalinzameling, openbare ruimte, onderwijs en sportvoorzieningen.
- Zorguitgaven
Meer inwoners betekent - vooral als de bevolkingssamenstelling verandert (meer jongeren, ouderen of kwetsbare groepen) - meer uitgaven voor Jeugdzorg, Wmo en bijstand gerelateerde uitkeringen.
- Woningbouw
Groei vereist meer woningen met bijbehorende infrastructuur (wegen, scholen, etc.). Vaak zijn dit investeringen die aan de voorkant gedaan moeten worden, terwijl de inkomsten (algemene uitkering gemeentefonds, lokale heffingen) pas later volgen.
- Ambtelijke organisatie
Meer inwoners betekent ook iets voor de ambtelijke organisatie. De ambtelijke organisatie zal mee moeten groeien waarbij mogelijke uitbreiding van personeel, ICT-systemen etc. nodig kan zijn. In het algemeen geldt dat bij een groeiende gemeente ook vraagstukken kunnen spelen als benodigde aanpassing van de organisatiestructuur en schaalvergroting.

Bestuurlijk

Enkele voorbeelden van de gevolgen op bestuurlijk vlak zijn als volgt:

- Invloed in (regionale) samenwerking
Doorgaans geldt dat een grotere gemeente meer zeggenschap kan uitoefenen binnen (regionale) samenwerkingsverbanden. Daarnaast heeft een grotere gemeente meer politiek gewicht bij overleg met de provincie of landelijke instanties.
- Aantal raadsleden
In de [gemeentewet \(artikel 8\)](#) is het aantal raadsleden per inwonersklasse vastgelegd. Voor een gemeente met 35.001 – 40.000 inwoners bestaat de gemeenteraad uit 25 raadsleden. Voor een gemeente met 40.001 – 45.000 inwoners neemt dat toe tot 27 raadsleden.
- Vergoeding/ bezoldiging raadsleden, burgemeester en wethouders
In het [Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers](#) zijn de maandelijkse vergoedingen voor raadsleden en de bezoldigingen voor de burgemeester en wethouders vastgelegd. Deze bedragen zijn afhankelijk van het aantal inwoners.

Bedragen per maand (per 1-1-2025)	Aantal inwoners	
	24.001 – 40.000	40.001-60.000
Vergoeding raadsleden	€ 1.240	€ 1.613
Bezoldiging burgemeester	€ 10.358	€ 11.218
Bezoldiging wethouders	€ 8.282	€ 9.042

Tabel 2 Vergoedingen / bezoldigingen raadsleden, burgemeester en wethouders